

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA a VIII-a de CONTENCIOS ADMINISTRATIV și FISCAL
Sentința civilă nr. 687
Sentința publică din data de 14.02.2013
Completul constituit din:
PREȘEDINTE: DANIEL MARIAN DRĂGHICI
GREFIER: MARIANA GROSU

Pe rol fiind soluționarea acțiunii în contencios administrativ formulate de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității în contradictoriu cu pârâtul Munteanu Neculai, având ca obiect constatare calitate lucrător al Securității

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 07.02.2013, fiind consemnate în încheierea de ședință de la aceea dată, care face parte din prezenta sentință, însă Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru astăzi, când a hotărât următoarele:

CURTEA

Deliberând asupra prezentei cauze în contencios administrativ, constată următoarele:

1. Acțiunea în constatare formulată de CNSAS.

Prin acțiunea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 20.07.2012, reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, a solicitat, în baza indiciilor rezultate din documentele existente la dosare, ca instanța să aprecieze asupra calității de lucrător al Securității în ceea ce îl privește pe pârâtul Munteanu Neculai, născut la data de 30.03.1950 în Piatra Neamț, fiul lui Neculai și Elena, domiciliat în [REDACTAT]

În motivare, reclamantul a arătat următoarele:

Prin cererea nr. P14522/10/18.05.2011 adresată C.N.S.A.S. de dna [REDACTAT], s-a solicitat verificarea, sub aspectul constatării calității de lucrători ai Securității, pentru ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarului la care a avut acces, pârâtul figurând în dosarul nr. I 259515, în volumul 2, filele 163, 196 și 233.

Referitor la interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. 7 și 8, care reprezintă temeiul declanșării verificării, reclamantul a arătat că petiționarul adresează instituției o cerere de verificare cu privire la existența sau inexistența unei calități, iar rezultatul se raportează la întreaga activitate a persoanei verificate, astfel cum este ea reflectată în documentele din arhiva procesată, iar nu numai la documentul sau documentele întocmite de cei verificat în dosarul petentului. O interpretare contrară, potrivit căreia faza de cercetare administrativă desfășurată de C.N.S. AS ar trebui să se limiteze doar la activitățile desfășurate de pârât în legătură cu dosarul de urmărire a persoanei care a făcut cererea de verificare, nu și cu privire la activitățile desfășurate de pârât în dosarele de urmărire informativă a altor persoane, nu poate fi primită.

Astfel, în primul rând, o astfel de interpretare ar putea genera soluții divergente cu privire la aceeași persoană verificată, ceea ce ar fi de neconceput, în contextul în care cu privire la aceeași persoană s-ar putea reține calitatea de lucrător al Securității în raport de actele întocmite de acesta într-un anumit dosar al fostei Securități (dosar studiat de autorul unei cereri de verificare) și, în același timp, în raport de actele întocmite în alt dosar (studiat de autorul unei alte cereri de verificare), s-ar emite o adeverință de neapartenență la fosta Securitate. Prin urmare, fiind vorba de verificarea activității unei persoane (iar nu de verificarea caracterului unui act), trebuie avută în vedere întreaga activitate a celui verificat, astfel cum se oglindește aceasta în actele (păstrate în arhive) întocmite de acesta în decursul carierei. În al doilea rând, legiuitorul cere că persoana verificată să fi instrumentat cel puțin un act în dosarul persoanei care solicită verificarea, pentru ca cererea acestuia din urmă să fie îndreptățită. „Instrumentarea” respectivului dosar nu presupune neapărat luarea unor măsuri abuzive, ci efectuarea oricărei activități în decursul urmăririi informative a petentului. Actul de instrumentare - chiar lipsit de caracter abuziv - îl îndreptățește însă pe titularul dosarului, pe reprezentantul ori pe urmașul acestuia să solicite verificarea întregii activități a autorului respectivului act. În al treilea rând, interpretarea aceasta este confirmată și de practica Înaltei Curți de Casație și Justiție care, prin nenumărate decizii, a dat eficiență acestei teze.

Reclamantul a arătat că, astfel cum rezultă și din cuprinsul notei de constatare nr. DI/I/1142/21.05.2012, precum și al înscrisurilor atașate, pârâtul, având gradul de căpitan și funcția de șef colectiv în cadrul Securității mun. București, Serviciul 140, analizând informațiile obținute prin intermediul sursei <ANCA BARBU> referitoare la faptul că numitul C.A. critică modul de trai din România comunistă, precum și politica țării, critici pe care le cunoaște și de la unele de posturi străine, dispune clarificarea poziției respectivului. În acest sens, aprobă deschiderea mapei de verificare, dispunând în cadrul acestei forme de urmărire "dirijarea și instruirea rețelei informative pentru a afla concepțiile, atitudinile și modul de manifestare a numitului C.A.". Dovadă în sensul realizării sarcinii aprobate sunt notele informative furnizate de sursele <ANCA BARBU>, <PASS>, și <ENE>. De asemenea, pentru a-i stabili legăturile, atât din țară cât și din străinătate, pârâtul propune interceptarea corespondenței. O situație similară se regăsește și în dosarul I 2625 deschis asupra șefului Serviciului Protecția Muncii din cadrul Institutului Politehnic București. Urmărirea a fost declanșată de faptul că respectivul s-a situat pe poziții negative, comentând denaturat și dușmănos politica internă și externă a României. Și în acest caz, pârâtul a propus dirijarea rețelei informative precum și interceptarea corespondenței interne și externe.

Reclamantul a susținut că, prin urmărirea unor persoane cu ajutorul informatorilor, care erau instruiți cu privire la tipul de informații pe care ar fi trebuit să le obțină, precum și cu privire la modalitatea de obținere a acestora, pârâtul a obținut date referitoare la anturajul, preocupările și viața de zi cu zi a celor urmăriți. Din toate documentele arătate mai sus, se poate observa implicarea ofițerului în obținerea informațiilor respective. De asemenea, important este faptul că simpla obținere a unor informații cu caracter personal referitoare la cei urmăriți de Securitate, fără cunoștința și fără acordul acestora și pentru motive care nu aveau de a face cu apărarea intereselor naționale, constituia o violare a dreptului la viață privată.

Reclamantul a arătat că definiția legală a noțiunii de lucrător nu presupune situațiile în care respectivele persoane (ofițeri, subofițeri) încălcau întregul sistem juridic în vigoare înainte de 1989, ci doar cazurile în care aceștia suprimau sau îngrădeau drepturi și libertăți fundamentale ale omului. Din punct de vedere al legiuitorului, este irelevant dacă aceste încălcări sau limitări aveau susținere legală sau regulamentară. Altfel spus, un angajat al Securității care, respectând instrucțiunile din acea vreme, ar fi instrumentat un dosar,

încălcând, pe motive politice, drepturi și libertăți fundamentale stipulate de Constituția de la acea dată, precum și de pactele internaționale la care România era parte, se înscria în sfera lucrătorilor Securității, în sensul OUG nr. 24/2008 cu modificările și completările ulterioare.

În acest sens, a arătat că pârâtul, prin activitățile desfășurate, a îngrădit drepturile și libertățile fundamentale, garantate de legislația din acea vreme. Astfel, îngrădirea dreptului la viață privată s-a produs în momentul în care Securitatea a dirijat rețeaua informativă care a pătruns în intimitatea persoanelor urmărite prin încadrarea acestora cu rețeaua informativă. De asemenea, ca urmare a aprobării măsurii interceptării corespondenței, s-a încălcat și dreptul la secretul corespondenței.

Reclamantul a susținut că în cauză sunt întrunite condițiile impuse de legiuitor prin art. 2 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, pentru a se putea constata calitatea de lucrător al Securității. Astfel, pârâtul a avut gradul de căpitan și funcția de șef colectiv în cadrul Securității mun. București, Serviciul 140, 1988, și, în această calitate, a desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului garantate prin legile în vigoare și la acea dată.

În drept, reclamantul a invocat art. 1 alin. 7, art. 2 lit. a, art. 8 lit. a, art. 11 alin. 1 ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, art. 27 alin. 1 și 5, art. 35 alin. 5 lit. a din Regulamentul de organizare și funcționare al C.N.S.A.S. adoptat prin Hotărârea nr. 2/2008, precum și art. 112 din Codul de procedură Civilă.

În dovedire, reclamantul a depus la dosar nota de constatare nr. DI/I/1085/21.05.2012 aprobată de Colegiul C.N.S.A.S, dosarul I 259515 (cotă C.N.S.A.S.), vol. 2, filele 163, 196, 233, dosarul I 909 (cotă C.N.S.A.S.), filele 1, 8-12, 13-18, dosarul I 2625 (cotă C.N.S.A.S.), vol. 1, filele 33, 42-43, 45-88, 125, cererea nr. P14522/10/18.05.2011 adresată C.N.S.A.S. de doamna [REDACTED] (filele 13-113).

Cererea este scutită de la plata taxei de timbru și a timbrului judiciar.

2. Întâmpinarea.

Prin întâmpinarea depusă la dosar în data de 06.11.2012 (filele 116-120), pârâtul a solicitat respingerea acțiunii în constatare ca neîntemeiată.

În primul rând, pârâtul a susținut neconvenționalitatea procedurii inițiate și promovate de CNSAS, arătând că nu i se respectă prezumția de nevinovăție, din moment ce încă prin preambulul OUG nr. 24/2008 se statuează că „în perioada de dictatură comunistă, cuprinsa între 6 martie 1945-22 decembrie 1989, Partidul Comunist Român a exercitat, în special prin intermediul Securității, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale”.

A mai arătat că prezenta procedură îi aduce serioase atingeri dreptului la un proces echitabil, întrucât se derulează cu nesocotirea principiului egalității de arme a părților litigante.

Astfel, reclamantul CNSAS alege din arhiva pe care o depozitează anumite înscrisuri, scoase din context, pe care le pune pe masa judecătorului la mai bine de 20 de ani de la data întocmirii lor, solicitându-i să constate „calitatea de lucrător al Securității”, calitate reprobabilă, prin prisma preambulului OUG nr. 24/2008. Reclamantul își generează propriile „probe” prin selectarea trunchiata, partizana, premeditata și interpretarea din arhivele cu caracter secret pe care le are la dispoziție exclusiv a documentelor despre care crede că pot folosi scopului propus de răzbuire politică asupra unei categorii socio-profesionale (ofițeri de informații aflați la pensie). Atribuirea „calității de lucrător al Securității” care presupune, pe lângă calitatea de

ofițer al fostei Securități, și îngrădirea anumitor drepturi și libertăți fundamentale, printr-un proces echitabil, ar fi presupus ca pârâtul să fie judecat fără nicio premisă discriminatorie, sentențioasă, în condiții în care dreptul său la apărare să fie unul real, efectiv, iar nu doar teoretic și iluzoriu.

Pârâtul a mai arătat că nu este suficient a se constata o presupusă ori posibilă ingerință în drepturile și libertățile fundamentale, ci această ingerință, pentru a constitui o îngrădire, contrară legilor și pactelor, trebuie să nu fi fost prevăzută de lege, să nu fi fost proporțională și să nu fi fost necesară într-o societate democratică. Or, în condițiile în care fosta Securitate a fost o instituție militarizată și secretizată a Statului, a cărei arhivă este preluată și depozitată de reclamant, pârâtul a arătat că se află în imposibilitatea de a se apăra în mod concret. Ordinele, secrete și ele, după care și-a desfășurat activitatea acum mai bine de 20 de ani, se află ori s-au aflat în arhiva preluată de reclamant. Nici măcar decretul prin care s-a înființat Securitatea nr. 221/31.08.1948 nu este publicat pe site-ul Camerei Deputaților.

Pârâtul a arătat că și-a desfășurat activitatea în temeiul legii și al ordinelor primite de la superiori, într-un serviciu de informații ierarhizat, militarizat și secretizat. În întreaga carieră nu a avut abateri, nu a fost sancționat, activitatea sa fiind apreciată calitativ de superiorii care analizau activitatea la rândul lor prin prisma legilor, decretelor și ordinelor de serviciu. În acest context, pârâtul a arătat că activitatea sa, chiar dacă ar putea fi apreciată ca o ingerință în drepturile și libertățile fundamentale, nu constituie o îngrădire a acestora, pentru că a fost prevăzută de legi, decrete și ordine de serviciu, într-un anumit cadru politic național și internațional, prin prisma căruia ingerința, prevăzută de lege, corespundea și unui scop legitim (a se revedea Cauza Klass și alții vs. RFG, 1978), fiind proporțională și necesară într-o societate democratică precum era cea din anii 1984-1989.

Prin urmare, pârâtul a arătat că este privat de un drept efectiv la apărare și, pentru împiedicarea încălcării dreptului său la un proces echitabil, având în vedere că nu se poate dovedi fără urmă de îndoială, prin înscrisurile atașate de reclamant, că ar fi îngrădit drepturi și libertăți fundamentale, a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată. Calificarea sa ca „lucrător al Securității” (ceea ce presupune, prin definiția dată de lege, îngrădirea unor drepturi) după o întreagă carieră impecabilă, în temeiul a unor note și rapoarte scoase din context, este cu atât mai injustă cu cât sunt mai multe urme de îndoială cu privire la „vinovăția” sa, clamată de reclamant.

În al doilea rând, pârâtul a arătat că acțiunea este netemeinică, întrucât, deși este adevărat că prima dintre condițiile instituite de art. 2 lit. a din OUG nr. 24/2008 este îndeplinită, totuși prin activitatea desfășurată nu a suprimat sau îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului, în contextul în care activitatea de culegere de informații, de cunoaștere sau de filaj și investigații, ca parte specifică a muncii de securitate, se desfășura în spațiul public și nu se acționa în niciun mod prin care să se îngrădească drepturile fundamentale.

Astfel, a arătat că a lucrat, așa cum rezultă și din nota de constatare a CNSAS, în cadrul Securității Municipiului București, subordonată ierarhic Departamentului Securității Statului Român, în cadrul compartimentului "sănătate și medicina" din serviciul 1. În activitatea sa a avut ca atribuții prevăzute în fișa postului, statuate în legi și alte acte normative ale timpului respectiv, să prevină acțiuni ostile ce creau riscuri potențiale de transmiteri ilegale de secrete de stat, de fabricație, mărci și brevete protejate, de licențe și invenții, sau pentru siguranța națională și, în subsidiar, pentru contracararea actelor de spionaj și respectiv trădare, care ar fi adus prejudicii securității Statului Român. În baza actelor normative în vigoare la timpul respectiv, a desfășurat, cu precădere, acțiuni de prevenire a săvârșirii unor infracțiuni de

trădare prin transmitere de secrete, procurare sau deținere ilegală de documente sau tehnologice chimico-farmaceutice, contacte neoficiale, mascate sau ascunse cu cetățeni străini ce aparțineau unor zone din lumea occidentală, combaterea și cunoașterea actelor de spionaj și trădare, în așa fel încât persoanele avute în atenție, să nu ajungă să fie condamnate pentru asemenea activități

În situația în care s-ar trece peste apărarea anterioară și s-ar aprecia că a săvârșit, în abstract, fără referire la o persoană anume, ingerințe în drepturile și libertățile fundamentale, a arătat că aceste ingerințe erau prevăzute de lege. Ca orice serviciu de informații, și fosta Securitate era organizată având la bază regulamentele disciplinei militare, regulamentele de serviciu interior și ordine scrise de linie cu caracter strict secret, aprobate prin decrete ale Consiliului de Stat al României, aflate în arhiva preluată de reclamant. Printre legile care permiteau ingerințe în exercițiul drepturilor și libertăților individuale în scopul apărării siguranței, integrității și suveranității statului, protejării economiei naționale, prevenirii de infracțiuni, se numără Jurământul militar, în forma adoptată prin Decretul nr. 454 din 28.12.1949, Legea nr. 80/1995 privind Statutul Cadrelor Militare, Statutul corpului maiștrilor militari și Statutul corpului subofițerilor, aprobate prin HCM nr. 1177/1965, nr. 924/1964, 1178/1965, Legea nr. 23/1971 privind apărarea secretului de stat în Republica socialistă România, Codul Penal din 21 iunie 1968, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Constituția României din 1991 și Convenția europeană a drepturilor omului, Decretul nr. 130/1972 privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului de Interne.

A arătat că și-a desfășurat activitatea profesională conform legilor, ordinelor și instrucțiunilor în vigoare, fiind exclusă orice încălcare a prevederilor constituționale invocate de reclamant, respectiv suprimarea sau îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

De asemenea, pârâtul a susținut că ingerințele urmăreau un scop legitim, acela al prevenirii săvârșirii infracțiunilor vizând securitatea statului, spionajul, trădarea sau prevenirea acțiunilor teroriste strângerea de informații în scopul prevenirii, descoperirii infracțiunilor și înlăturării ori minimizării rezultatelor acestora în sectorul dat în responsabilitate. De asemenea, ingerințele erau necesare în societatea de democrație populară care a fost România în perioada 1984 -1989, fiind proporționale cu scopul legitim urmărit. Culegerea informațiilor incriminate de reclamant nu ajungea la cunoștința persoanelor în cauză, astfel încât nu se poate vorbi despre o ingerință disproporționată, încălcare, îngrădire, restrângere a drepturilor omului ori despre teroarea amintită de legiuitorul OUG nr. 24/2008.

Astfel, pârâtul a arătat că nu se poate discuta despre încălcarea drepturilor omului în abstract, ci doar în concret, prin raportare la individ, la personalitatea, subiectivitatea individului. Or, acțiunile unui serviciu de informații sunt strict secrete și confidențiale, se desfășoară în deplină conspirativitate, în mare secret și fără publicitate sau măsuri de atenționare ori de represiune. Prin urmare, nu se poate susține cu temeinicie că prin cele câteva rezoluții și înscrisuri/rapoarte atașate de reclamant, rupte de contextul în care ele au fost realizate, ar fi îngrădit drepturi și libertăți fundamentale. Și Constituția și Convenția și Pactul consideră că în activitatea oricărui serviciu național de informații se justifică ingerința în exercițiul unor drepturi ori libertăți fundamentale ale omului, inclusiv intruziuni în viața privată a persoanelor.

În concluzie, pârâtul a arătat că pentru ca ingerințele să poată fi calificate îngrădiri ale drepturilor și libertăților fundamentale, este necesar ca ele să nu fi fost prevăzute de lege, să nu fi urmărit un scop legitim și să fi fost disproporționate cu scopul urmărit. Or, activitatea sa, criticată de reclamant, s-a desfășurat în temeiul și cu respectarea legii (Cod Penal, Decret nr.

130/1972, nr. 400/1981 și Legea nr. 23/1971), având un scop legitim (acela al prevenirii săvârșirii de infracțiuni contra statului și economiei naționale), fiind proporționale (din moment ce activitatea sa nu ajungea la cunoștința persoanei vizate care nu a suferit restrângeri ale drepturilor sau libertăților fundamentale).

În drept, pârâtul a invocat dispozițiile art. 115-118 din Codul de procedură civilă.

În dovedire, nu a solicitat încuviințarea și administrarea de probe.

3. Soluția instanței.

Analizând actele și lucrările dosarului, Curtea constată că în cauză sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 2 lit. a din OUG nr. 24/2008, pentru a se constata calitatea pârâtului de lucrător al Securității, motiv pentru care prezenta acțiune este întemeiată și urmează a fi admisă, pentru următoarele considerente:

În primul rând, având în vedere invocarea de către pârât a neconvenționalității procedurii inițiate și promovate de CNSAS, întrucât i-ar fi încălcat dreptul la un proces echitabil, cu referire specială la nerespectarea prezumției de nevinovăție și a principiului egalității armelor, Curtea constată că aceste susțineri ale pârâtului din cadrul întâmpinării sunt neîntemeiate.

Astfel, în preambulul O.U.G. nr. 24/2008 se arată că „în perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945-22 decembrie 1989, puterea comunistă a exercitat, în special prin organele securității statului, parte a poliției politice, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale”.

Din analiza preambulului și a prevederilor OUG nr. 24/2008 rezultă că rațiunea adoptării acestui act normativ derivă din necesitatea cunoașterii de către membrii unei societăți postcomuniste a fostului regim totalitar, depășirii nivelului organizatoric, intelectual și moral impus de un sistem caracterizat prin structuri și moduri de gândire inadecvate, respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale, creării unei culturi politice autentice și a unei societăți civilizate, verificării *a posteriori* a comportamentului persoanelor care în prezent candidează pentru sau ocupă demnități ori funcții publice (aflându-se în situația de a fi garanții Constituției și ai democrației) ori dețin titluri care implică o dimensiune morală primordială, legea neavând un scop punitiv și neînstituind o responsabilitate penală a celor în privința cărora se va constata că au fost lucrători sau colaboratori ai Securității.

Sub aspectul care interesează în cauză, Curtea reține că OUG nr. 24/2008 urmărește scopul de deconspirare, indicat în preambul, a persoanelor care au contribuit la instrumentarea dosarului întocmit de Securitate sau care au efectuat activitățile prevăzute de actul normativ respectiv, prin consemnarea publică (publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, și punerea la dispoziția mijloacelor de informare în masă de către reclamantul C.N.S.A.S.) a celor care ocupă demnitățile sau funcțiile enumerate în art. 3, precum și a celor care își manifestă intenția de a candida pentru alegerea sau numirea în aceste demnități sau funcții publice, actul normativ antrenând doar eventuale consecințe de ordin moral în privința celor care au încălcat drepturile și libertățile fundamentale ale altora în perioada dictaturii comuniste.

Prin urmare, rolul instanței investite cu soluționarea unei acțiuni în constatarea calității de lucrător sau, după caz, colaborator al Securității, nu este acela de a stabili vinovății, de a aplica pedepse și de a le individualiza, nerealizând o justiție retributivă, ci doar de a verifica, pe baza copiilor certificate de pe documentele aflate în arhiva reclamantului C.N.S.A.S. și a probelor administrate de pârât, întrunirea cumulativă a condițiilor prevăzute de lege pentru

existența calității în discuție, rațiunea legii și rolul instanței fiind în acord cu principiile stabilite prin jurisprudența C.E.D.O, ca expresie a celor mai înalte idei despre justiție și echitate (a se vedea hotărârea de Mare Cameră pronunțată la data de 16.03.2006 în cauza Zdanoka contra Letoniei; decizia de inadmisibilitate din 22.11.2001 în cauza Knauth contra Germaniei).

Prezumția de nevinovăție prevăzută de art. 6 paragraful 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, a cărei încălcare a fost invocată de pârât în cauză, nu este aplicabilă în prezenta procedură, întrucât aceasta nu este una de natură penală. Domeniul de aplicare a prezumției de nevinovăție vizează „o acuzație în materie penală”, astfel cum a fost aceasta explicată și dezvoltată în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, ceea ce nu este cazul în speță, întrucât procedura prin care se constată calitatea de lucrător al Securității este una nepenală și are ca finalitate exclusiv deconspirarea persoanelor care au contribuit la instrumentarea dosarelor întocmite de Securitate, prin consemnarea publică a activității acestora, iar nu prin stabilirea vreunei răspunderi juridice.

Cu alte cuvinte, prin reglementarea prevăzută de OUG nr. 24/2008, legiuitorul a urmărit deconspirarea prin consemnarea publică a persoanelor care au participat la activitatea de poliție politică comunistă, fără să promoveze răspunderea juridică a acestora și fără să creeze premisele unei forme de răspundere colectivă, pentru simpla participare la activitatea serviciilor de informații, în condițiile lipsei de vinovăție și a vreunei încălcări a drepturilor omului și a libertăților fundamentale în fiecare caz în parte (în același sens pronunțându-se și Curtea Constituțională prin decizia nr. 530/09.04.2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 430/24.06.2009). Prin urmare, este evident că eventuala neîndeplinire a celor două condiții prevăzute de art. 2 lit. a din OUG nr. 24/2008 împiedică reținerea calității de lucrător al Securității, indiferent de prevederile preambulului acestui act normativ.

În ceea ce privește principiul egalității armelor, a cărui nerespectare a fost invocată de pârât prin întâmpinare, Curtea constată că prin OUG nr. 24/2008 nu au fost prevăzute reguli speciale privind administrarea probelor în fața instanței, motiv pentru care se aplică dreptul comun în materie (Legea nr. 554/2004, completată cu dispozițiile Codului civil și Codului de procedură civilă), care consacră sarcina probei, de principiu, celui care face o afirmație. Mai mult, prin reglementările interne în domeniul administrării probatoriului, legiuitorul a asigurat un echilibru procesual al părților litigante, dând expresie, prin dispozițiile art. 129 alin. 5 din Codul de procedură civilă, și unui principiu fundamental al procesului civil, și anume principiul aflării adevărului, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale.

Prin urmare, Curtea reține că procedura reglementată prin OUG nr. 24/2008 cu privire la acțiunea în constatarea calității de lucrător al Securității nu aduce atingere dreptului la un proces echitabil în componenta sa privind egalitatea armelor între părțile aflate în litigiu. Înscrierile depuse la dosar de către CNSAS sunt comunicate și pârâtului, care are posibilitatea de a le contesta autenticitatea conform dispozițiilor art. 177-184 din Codul de procedură civilă (verificarea de scripte și procedura înscrierii în fals), precum și de a le combate prin apărări și administrarea unor dovezi contrarii, conform regulilor comune privind administrarea probei cu înscrieri.

Tocmai în considerarea acestor aspecte, Curtea Constituțională a statuat, prin deciziile nr. 815/19.05.2009 și 600/05.05.2011, că „în condițiile în care acțiunea în constatarea calității de lucrător al Securității este introdusă la o instanță de judecată, a cărei hotărâre poate fi atacată cu recurs, dispozițiile criticate nu sunt de natură a încălca dreptul la un proces echitabil, părțile având, deopotrivă, posibilitatea de a uza de garanțiile prevăzute de legea procesual civilă pentru a-și susține poziția asupra problemelor de fapt și de drept”.

În ceea ce privește analiza întrunirii condițiilor prevăzute de art. 2 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008 în cazul pârâtului, Curtea constată că lucrătorul Securității a fost definit de legiuitor ca fiind „orice persoană care, având calitatea de ofițer sau de subofițer al Securității sau al Miliției cu atribuții pe linie de Securitate, inclusiv de ofițer acoperit, în perioada 1945-1989, a desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului”.

Prima condiție prevăzută de textul legal („persoana să aibă calitatea de ofițer, inclusiv acoperit, sau subofițer al Securității în perioada 1945-1989”) este îndeplinită în cauză, împrejurare recunoscută și de către pârât, în contextul în care acesta a avut gradul de căpitan și funcția de șef colectiv în cadrul Securității Municipiului București, Serviciul 140, 1988.

Contrar celor susținute de pârât prin întâmpinare, Curtea constată că și cea de-a doua condiție legală („în calitatea menționată la punctul 1, persoana să fi desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului”) este îndeplinită în cauză, în contextul în care din actele depuse de reclamant la dosar rezultă că măsurile întreprinse sau încuviințate de pârât au încălcat flagrant drepturi și libertăți fundamentale ale omului, garantate prin legile în vigoare și la acea dată (dreptul la viață privată).

Având în vedere soluția de principiu din 11 iunie 2012 a Plenului judecătorilor Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție (potrivit căreia, „în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. 7 din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, verificarea calității de lucrător al Securității poate fi realizată numai cu privire la ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarului de urmărire a persoanei care a formulat cererea de verificare, iar nu și cu privire la ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarelor altor persoane care nu au formulat cerere de verificare în temeiul dispozițiilor respective”), Curtea se va raporta în soluționarea prezentei cauze la informațiile cuprinse în dosarul nr. I 259515 având ca titular pe [REDACTAT], în legătură cu care a fost formulată cererea nr. P14522/10/18.05.2011 (fila 23) de către doamna [REDACTAT], prin care s-a solicitat verificarea, sub aspectul constatării calității de lucrători ai Securității, pentru ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarului respectiv.

Astfel, conform volumului 2, filele 1 și 297, [REDACTAT] a fost urmărit informativ de Inspectoratul de Securitate al Municipiului București, fiind cunoscut că „și-a creat și caută să permanentizeze legături cu cetățeni străini, inclusiv cu unii diplomați acreditați din ară noastră, pe care îi vizitează la sediul ambasadelor, ori îi primește la domiciliul său”. În același timp, „pretindea că a descoperit un medicament deosebit de eficient în tratamentul cancerului, care a trezit interesul unor persoane suspecte, români și străini, iar autoritățile medicale din țara noastră refuză în mod nejustificat omologarea acestuia”. De asemenea, titularul „instiga unii bolnavi și rudele acestora să întreprindă acțiuni protestatare pentru a forța autoritățile să-i permită comercializarea și administrarea ilegală a medicamentului și să oficializeze folosirea lui în terapeutică anticanceră”.

Prin nota ofițerului la nota informativă a sursei "Sorescu" din data de 01.12.1982, redactată și semnată olograf de către pârât, acesta menționează: "nota se referă la dr. Leontopol, care se află în atenția ind. 161/N.S. Sursa a fost instruită să comunice discuțiile purtate cu dr. Leontopol și să informeze de intențiile sale" (volumul 2, filele 196-196 verso). În nota informativă aflată în volumul 2, la fila 196, sursa "Sorescu" din legătura pârâtului relatează: "în legătură cu dr. Leontopol menționăm că de la ultimul material furnizat au apărut următoarele aspecte: 1. Romconsult a semnat cu producătorul medicamentului <L> (Centrala de Medicamente) un contract intern. 2. Romconsult a întocmit proiectul de contract extern cu

firma PROOOTTI GIANI-ITALIA și intenționează să-l negocieze direct cu partenerul, și nu prin intermediul firmei agent CTC (dl. WEINSTEIN). 3. [redacted] face presiuni la Romconsult ca acest contract să fie predat firmei CTC (intermediare), ca acesta să-l negocieze cu [redacted]. 4. Romconsult a contactat partenerul italian prin telexuri, dar acesta nu răspunde. 5. Părerea noastră este că firma CTC l-ar fi determinat pe [redacted] să nu răspundă la Romconsult pentru a-l determina să accepte firma CTC ca intermediar (dl. [redacted]). 6. Urmează ca în cca 2 săpt. Biroul Comercial MILANO să-l contacteze pe [redacted] pentru a-i cere decizia și a-l determina să lucreze direct cu Romconsult".

Prin nota ofițerului la nota informativă a sursei "Tică" din data de 07.10.1982, redactată olograf de pârât, acesta menționează: "în următoarele zile dr. <LEO> urmează să reia discuția cu sursa pe teme enunțate 113589. Materialul se exploatează la cpt. [redacted] (volumul 2, fila 163 verso). În nota informativă aflată în volumul 2, filele 163-163 verso, sursa "Tică" din legătura pârâtului relatează următoarele: "în ziua de 2 oct. 82, ora 12.30, dr. [redacted] a discutat la Romconsult cu [redacted]. Când a aflat că Centrala de Medicamente nu este în măsură să întocmească oferta la Romconsult pentru a da firmei Gianni-ITALIA cca 200 kg produs, L1 - a afirmat că îi va reclama și că, în cazul în care totuși Centrala de Medicamente nu își modifică poziția, el tot va pleca în Italia. Va cere firmei Gianni să ofere pentru plecarea sa suma de 4.000 \$/lună timp de 2 ani, pentru a-i putea da prilejul de a face testele clinice în Italia. Totodată, ar intenționa să lungească cercetarea în Italia pentru a scoate un nou produs L1 sub formă de ser injectabil pentru perfuzii. În seara de 3.X.82, ora 21, l-a sunat pe [redacted] acasă și a afirmat că a vorbit cu ing. [redacted] de la Centrala de Medicamente, care i-a promis că va cere tovarășei directoare [redacted] să-și modifice punctul de vedere și anume ca dr. [redacted] să prepare în instalația sa pilot de acasă de la el cele 200 kg medicament pentru experimentări în Italia. În seara de 5.X.82, ora 21.30, dr. [redacted] l-a sunat din nou pe [redacted] și i-a spus că în după amiaza aceleiași zile a avut o întâlnire cu conducerea Centralei de Medicamente și cu Ministrul Chimiei și că pe 6.X.82, ora 14, îi va aduce la Romconsult scrisoarea de ofertă a Centralei, care va fi pozitivă (a făcut presiuni pentru obținerea ei). Inițial Centrala de Medicamente - directoarea [redacted] - a afirmat reprezentanților Romconsult [redacted] și [redacted] în ziua de 1 oct. 82 că Centrala nu este de acord cu oferta firmei Gianni privind experimentările clinice din Italia, deoarece medicamentul nu este suficient cercetat din punct de vedere farmaco-chimic, nefiind stabil. Directoarea [redacted] s-a plâns de presa proastă pe care o face dr. L Centralei de Medicamente (ultimul număr al revistei FLACĂRA). P.S. Ing. [redacted] de la Romconsult a afirmat că dr. [redacted] ar câștiga f. mult din tratarea bolnavilor săi - de ordinul a mii de lei pe zi - și că ar împinge bani grei pentru a scrie bine despre el".

Prin notă informativă primită de pârât de la sursa "Sorescu" la 02.04.1983, se menționează: „în urma discuțiilor purtate în ziua de 01.04.83 cu dr [redacted] au reieșit următoarele: 1. Dr. L este în posesia unor cereri de la medici și pacienți din ITALIA, RFG și SUA și dorește să plece să-i trateze în străinătate. Durata deplasării: 20-30 zile (inițial afirmase 2-3 zile) (vezi copia cererii sale). Dorește ca să i se dea negație că aceste deplasări să nu se facă prin Romconsult, pentru a pleca pe cont propriu (concediu fără plată), deoarece afirmă că are neplăceri cu prof. [redacted] care l-ar fi îndrumat să se adreseze la Romconsult. De asemenea, a afirmat că la SIENA are tratați cam 30 bolnavi italieni. 2. A afirmat că deocamdată stă și așteaptă, având cereri de la firme din ITALIA, RFG și SUA. Dorește ca RC să i-a legătura cu ITALIA (firma BOEHRINGER din RFG patronează <Istituto de Angeli>) și să i se spună ce s-a făcut. Pe de altă parte, el va lua legătura cu SUA, unde în prezent e la modă folosirea hidrokinziei în cancer. A afirmat că cei mai <calzi> sunt italienii, care la SIENA au obținut

referințe de la bolnavii tratați de el în 1982, iar americanii nu sunt decât <călduți>. 3 A cerut ca atunci când eu voi discuta cu italienii, să afle care sunt condițiile pe care le oferă și în special ce-i oferă lui personal (a afirmat textual: care sunt condițiile de know-how, dar a făcut semnul de bani, ca și cum s-ar fi ferit să nu fie auzit de altcineva, dar m-a privit în mod semnificativ). Apoi a adăugat că refuză să colaboreze cu Romconsult dacă nu i se asigură partea ce i se cuvine în valută. 4. S-a convenit ca Romconsult să răspundă cererii sale (așteaptă răspuns negativ pentru a-l arăta prof. ██████████) și l-a rugat pe ██████████ să-l mai viziteze pe 4-5 aprilie pentru a-i aduce răspunsul" (volumul 2, filele 233-233 verso).

În cadrul urmăririi informative a lui ██████████ pârâtul a primit și la data de 27.03.1983 o notă informativă de la sursa "SORESCU" referitoare la titularul dosarului, în care se menționează următoarele: "în urma discuțiilor purtate cu dr. ██████████ în ziua de 24.03.1983, sursa a desprins următoarele: Dr. ██████████ afirmă că nu mai are medicamente pentru tratament în clinica de la prof. ██████████ și amână pacienții. A afirmat însă că pentru pacienții săi de acasă are medicamente și îi tratează. S-a certat cu prof. ██████████ pe problema plecării sale pe 2-3 zile în ITALIA la BOLOGNA, FLORENȚA și MILANO, pentru a-și trata câțiva pacienții. Dr. ██████████ afirmă că plecarea sa o va face pe concediu fără plată, în interes personal. Prof. ██████████ l-a îndrumat să se adreseze la Romconsult, pentru a face contract cu pacienții săi. Dr. ██████████ vrea să vină cu adresă oficială la Romconsult, pentru a i se certifica că poate pleca pe cont propriu și nu pe bază de contract (pentru câteva zile doar). Pe o durată de 2-3 luni și pe bază de contract, dr. ██████████ vrea să plece în S.U.A. prin Romconsult. Afirmă că este în posesia unei oferte din partea unei mari firme CROWN, care lucrează cu Casa Albă. Va lua legătura cu firma și va solicita ca un delegat al acesteia să sosească la BUCUREȘTI pentru semnarea contractului cu Romconsult. Or. ██████████ s-a interesat foarte atent și în detaliu asupra faptului dacă din tariful care-l va primi Romconsult de la firmă el poate încasa personal în cont valutar și cât anume ca procent. Dr. ██████████ afirmă de asemenea că are cereri de a lucra în ITALIA într-o clinică din FLORENȚA și că de asemenea o firmă de medicamente din MILANO i-a făcut oferta de a lucra în ITALIA. Afirmă că vrea să plece pentru 2-3 zile în ITALIA și să ia legătura și cu cele două firme. De asemenea, ar putea folosi această ocazie a deplasării ca să participe la un congres internațional din BOLOGNA. În încheierea discuției, dr. ██████████ a afirmat că a luat legătura telefonică cu dr. ██████████ din ARGENTINA, care a afirmat că încă nu a primit de la Romconsult oferta promisă. La intervenția sursei că oferta a plecat de aproximativ 30 zile, dr. ██████████ a spus că dacă va mai avea ocazia să vorbească cu dr. ██████████ îl va informa și îl va ruga să răspundă cât mai repede" (volumul 2, filele 229-229 verso).

Prin raportare la aceste note și rapoarte, Curtea constată că măsurile dispuse de pârât, contrar celor arătate prin întâmpinare, au avut ca scop, în esență, depistarea poziției ostile sau a atitudinii dușmănoase a celor urmăriți față de politica partidului comunist și a „orânduirii sociale din țara noastră”, a opiniilor și afirmațiilor cu caracter politic ale acestora, a relațiilor cu cetățeni străini sau români plecați în străinătate, a intenției de a părăsi țara, iar nu a unor aspecte care ar fi putut viza siguranța națională sau prevenirea săvârșirii unor infracțiuni contra statului și a economiei naționale, astfel cum s-a apărat pârâtul.

Prin măsurile dispuse, pârâtul a desfășurat activități specifice mecanismului de supraveghere polițienească extrem de intrusiv în viața privată a celor urmăriți și a realizat o încălcare nelegitimă și disproporționată a dreptului la viață privată. Toate aceste acțiuni ale pârâtului constituie activități prin care s-au suprimat/îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului, fără a se urmări un scop legitim și fără a se păstra un raport just de proporționalitate, contrar celor susținute de pârât prin întâmpinare.

Astfel, pârâtul a arătat prin întâmpinarea depusă la dosar că activitatea sa a avut loc în temeiul și cu respectarea legilor în vigoare la acel moment (Codul penal, Decretul nr. 130/1972 și nr. 400/1981, Legea nr. 23/1971), având un scop legitim (acela al prevenirii săvârșirii de infracțiuni contra statului și economiei naționale) și fiind proporționale (din moment ce activitatea sa nu ajungea la cunoștința persoanei vizate care nu a suferit restrângeri ale drepturilor sau libertăților fundamentale).

Or, Curtea constată că, în mod evident, măsurile dispuse de pârât, în calitate de ofițer de securitate, nu urmăreau un scop legitim, și anume acela invocat de prevenire a săvârșirii de infracțiuni contra statului și economiei naționale, în cauză pârâtul nefăcând dovada că persoana urmărită ar fi fost cercetată sau condamnată pentru o astfel de infracțiune. De altfel, prin instrucțiunile pe care le dădea surselor sale, pârâtul viza mai degrabă obținerea de informații compromițătoare despre acesta, din domeniul vieții lor private și profesionale, al întâlnirilor și contactelor pe care persoana urmărită le avea și a ideilor pe care le exprima în diverse ocazii.

Față de aceste considerente, având în vedere că în cauză sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 2 lit. a din OUG nr. 24/2008 pentru a se constata calitatea pârâtului de lucrător al Securității, Curtea va admite prezenta acțiune.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE**

Admite acțiunea formulată de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, cu sediul în București, str. Matei Basarab nr. 55-57, sectorul 3, în contradictoriu cu pârâtul Munteanu Neculai, cu domiciliul în [REDACTED].

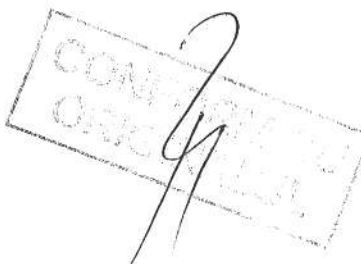
Constată calitatea pârâtului de lucrător al Securității.

Cu recurs în 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică azi, 14.02.2013.

PREȘEDINTE
Daniel Marian Drăghici

GREFIER
Mariana Grosu

Red/thred. jud. DDM/ 4 ex/ 04.04.2013.